

Afectació de l'estrès hídric en blat tou

abr. 27, 2023 |

La situació actual de sequera es fa cada vegada més evident en l'estat dels cultius de secà. Les dades de pluviometria respecte la mitjana habitual son alarmants i les previsions segueixen sense ser optimistes. Les necessitats d'aigua del blat tou esdevenen més importants a partir de l'encanyat; però les pèrdues de rendiment són més elevades quan l'estrès hídric té lloc després de l'aparició de la fulla bandera. En quina situació ens trobem ?

MARC METEOROLÒGIC

La sequera continua fent estralls en el sector primari. Les previsions a curt termini no ajuden a ser optimistes i en molts casos i zones de Catalunya l'estrès hídric que pateixen els cultius és crític i problemàtic. D'on venim? Quina és la situació meteorològica que ens ha portat fins aquí ? Si repassem les pluges dels últims mesos a diferents zones del territori respecte la mitjana queda palesa la severitat del dèficit hídric respecte altres campanyes.

A la Tallada d'Empordà (figura 1), per exemple, s'acumula un dèficit hídric de casi 200mm, un 42% del que hauria d'haver plogut en un any mitjà. De fet, aquesta situació s'accentua els últims dos mesos (març i abril) que representen la meitat d'aquest dèficit. És a dir, tot i que la precipitació al febrer, per exemple, ha sigut similar a la mitjana, tant març com abril han sigut mesos extremadament eixuts. Aquesta tendència s'observa en la majoria de localitats.

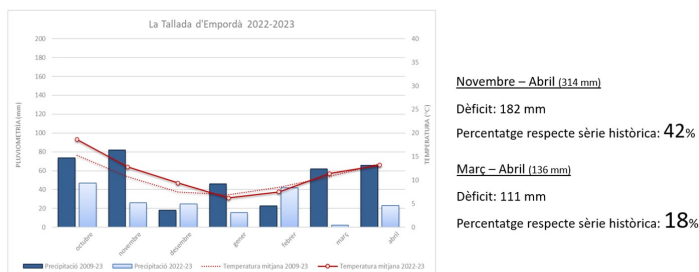

Figura 1. Registres de pluviometria mitjans i de l'actual campanya a la localitat de la Tallada. Una situació similar és la que es presenta a la zona de Banyoles (Figura 2) on durant els últims mesos s'acumula un dèficit de pràcticament 200 mm.

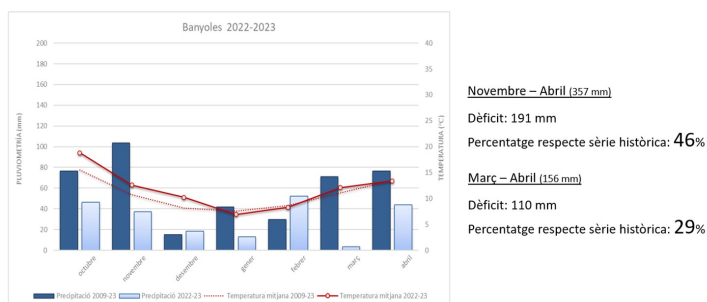

Figura 2. Registres de pluviometria mitjans i de l'actual campanya a Banyoles.

El panorama durant els dos darrers mesos a la zona del Vallès Oriental (figura 3) encara és més preocupant i desolador ja que només ha plogut un 1% del que s'esperaria entre març i abril.

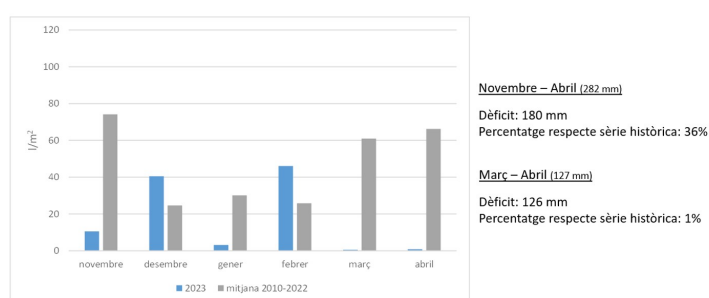

Figura 3. Registres de pluviometria mitjans i de l'actual campanya al Vallès Oriental.

Aquestes xifres, amb més o menys incidència, es repeteixen en bona part del territori Català com es pot veure en les gràfiques de localitats com Òdena, Calaf, Cervera i Gimenells.

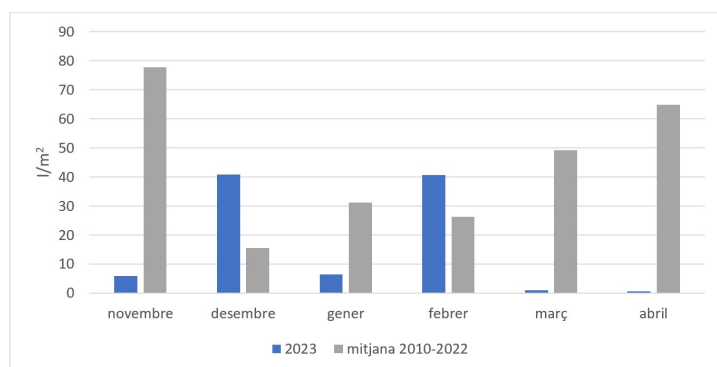

Figura 4. Registres mitjans i de l'actual campanya a Òdena

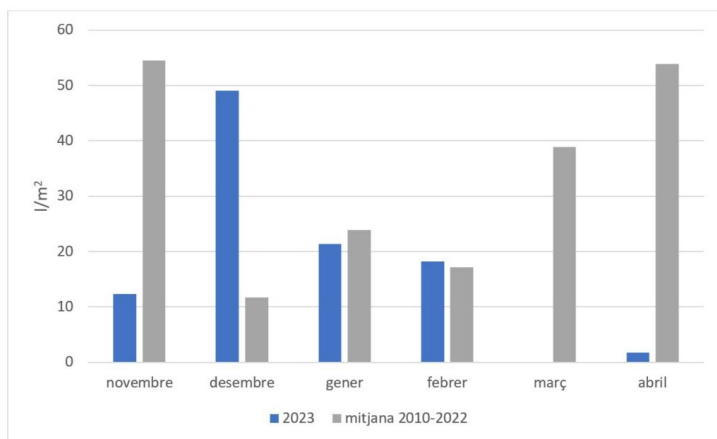

Figura 4. Registres mitjans i de l'actual campanya a Cervera

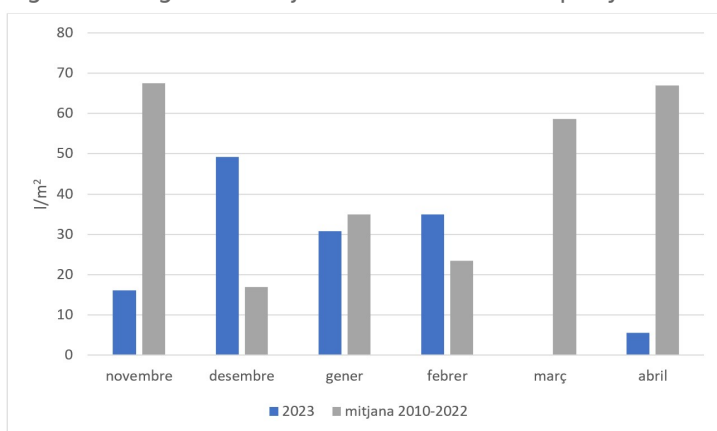

Figura 4. Registres mitjans i de l'actual campanya a Calaf

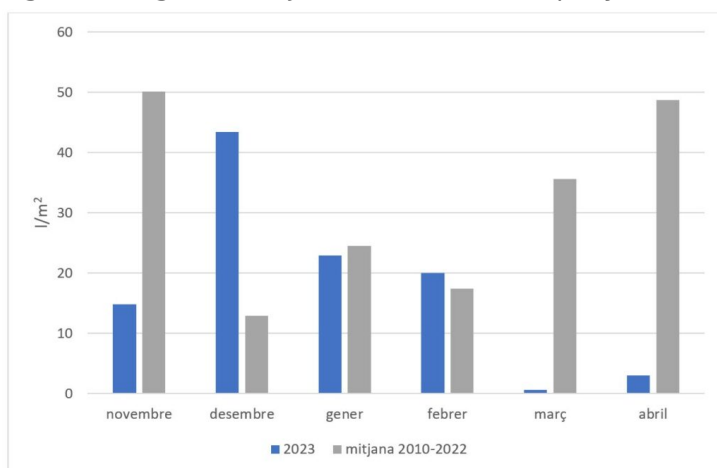

Figura 4. Registres mitjans i de l'actual campanya a Gimenells

QUINS SÍMPTOMES PODEM DETECTAR EN EL BLAT ?

En el cas del blat, i en situacions de manca d'aigua i estrès hídric es poden detectar que algunes zones de la parcel·la de forma irregular que s'esgrogueixen o s'assequen. Aquestes clapes o zones acostumen a coincidir en els terrenys amb menys humitat al sòl o que s'assequen més ràpidament com per exemple zones amb arbres, sòls més superficials,

pedregosos o sorrencs.

Un manca d'aigua també acostuma a tenir associat un menor creixement de les plantes i per tant presència de plantes de talla més aviat baixa. Això pot anar acompanyat de l'assecament de fillols, afectant generalment els que estan menys desenvolupats.

També podem detectar un assecament i esgrogueïment en les fulles mes velles, començant per les puntes. A més, en aquestes situacions també és habitual veure que la fulla bandera s'enrotlla sobre ella mateixa i presenta un aspecte més erecte.

Un altre símptoma destacat és l'esterilitat de les espiguetes i la presència d'un gra de mida més petita.

DANYS SEGONS L'ESTADI FENOLÒGIC

La falta d'aigua i l'estrès hídric tenen una incidència diferent en el cultiu segon l'estadi fenològic en que es troba. D'entre aquests cal destacar:

- **Sembra a dos nusos. Reducció moderada del número d'espigues.**
- **Dos nusos a fulla bandera. Disminució important del número i de la fertilitat de les espigues.**
- **Fulla bandera a floració. Reducció del número de grans per espiga.**
- **Floració a maduresa fisiològica. Disminució del pes del gra. Penalització de la qualitat farinera**

Cal recordar que Les necessitats d'aigua esdevenen més importants a partir de l'encanyat; però les pèrdues de rendiment són més elevades quan l'estrès hídric té lloc després de l'aparició de la fulla bandera.

AUTORS

JOAN SERRA

IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles

MARC JABARDO

IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles